

Zeldzame huisdierrassen van belang voor de toekomst*

Herman Pothof

In Nederland lopen vijf miljoen runderen rond; 70 procent daarvan is zwartbont, een kwart behoort tot het roodbonte Maas-Rijn-IJsselvee. Dan zijn er nog zo'n 2% blaarkoppen en het restant -3 procent- bestaat uit zeldzaam geworden veerassen. Voor paarden, varkens, schapen, geiten, kippen en eenden geldt hetzelfde: enkele bekende rassen overheersen en de rest is in de vergetelheid geraakt.

Voor die rest is in de laatste tijd de particuliere en wetenschappelijke belangstelling echter weer toegenomen. Zeldzame huisdierrassen worden nu onder meer gezien als een soort genenbank, die in de toekomst van belang kan zijn voor de fokkerij van landbouwhuisdieren.

Voortbestaan waarborgen

In 1976 werd een Stichting Zeldzame Huisdieren opgericht met het doel het voortbestaan van een aantal rassen te waarborgen. De stichting, waaraan medewerkers deelnemen van diverse instellingen kwam in 1978 met een rapport waaruit bleek dat er in ons land nog 38 als meer of minder zeldzaam aan te merken rassen aanwezig waren. Een onderzoek van de doctoraalstudent Peter de Graaf van de vakgroep veefokkerij in 1979 onderstreepte nog eens de wenselijkheid van instandhouding van zeldzaam wordende huisdierrassen.

Uit zijn onderzoek blijkt dat die rassen vaak minder hoge eisen stellen aan voer en omgeving dan de nu gangbare rassen. Ook is hun weerstand tegen ziekte vaak groter dan die van de moderne veerassen. Die eigenschappen kunnen bij uitstek van belang zijn voor grote gebieden in de wereld waar geen intensieve veehouderij mogelijk is. Ook ten behoeve van natuurbeheer kunnen oude rassen een belangrijke bijdrage leveren. Zo kunnen ze uitstekend worden ingezet voor begrazingsdoeleinden, nodig om bepaalde typen natuurgebieden in stand te houden.

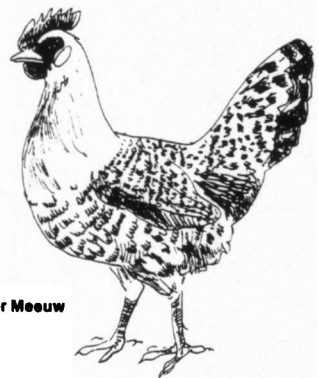
Oorzaken voor het verdwijnen van landbouwhuisdierrassen zijn de invoering van het stamboek, de smaak van de veehouder, de mechanisatie en de drang naar productieverhoging.

Zeldzaam

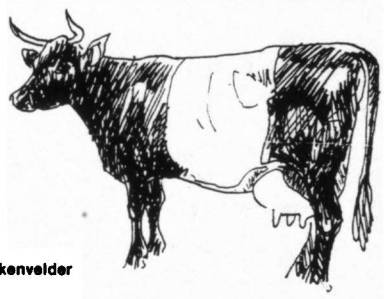
Een ras is zeldzaam geworden als er nog maar enkele honderden van over zijn, waaronder 10 tot 50 mannelijke dieren (wordt de populatie nog kleiner, dan nemen de inteeltproble-

men erg toe). Hoe het er met een aantal rassen in ons land voorstaat, blijkt uit de volgende cijfers: het Groninger paard, nog één raszuivere hengst; het Gelderse paard, 6 goedgekeurde hengsten; Lakenvelders, 100 koeien en 18 stieren van een goed type; Zwartbleschapen, 200 fokooien en 100 rammen; Veluwe geit, 50 geiten en 10 bokken en het Friese paard, 20 hengsten.

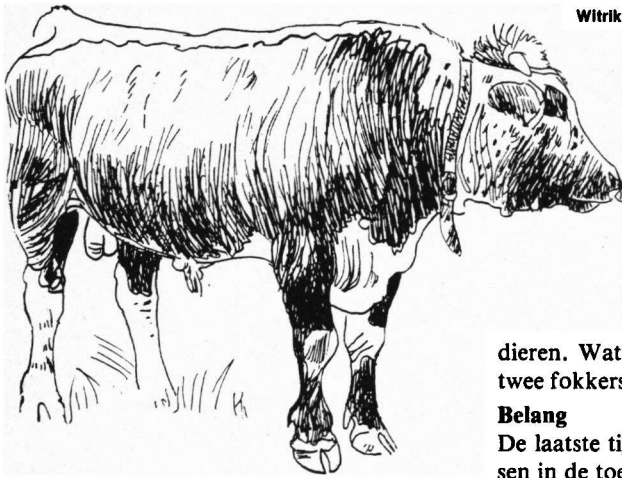
Ook pluimveerassen worden met uitsterven bedreigd, maar hiervoor zijn gemakkelijker clubs van fokkers te vormen dan bij de grote

Groninger Meeuw

Lakenvelder

Witrik

Witrik-gezicht

dieren. Wat het varken betreft zijn er maar twee fokkers die nog oude rassen hebben.

Belang

De laatste tijd groeit het besef dat oude rassen in de toekomst van groot belang kunnen zijn omdat de productie-omstandigheden waarschijnlijk zullen veranderen. Tegenwoordig is bijvoorbeeld veel krachtvoer nodig om een hoge melkgift te krijgen. Wellicht zijn er in de toekomst iets primitievere koerassen gewenst die ook op ruwvoer een goede melkgift waarborgen. De eigenschappen van oude rassen zijn ook van belang als zich in de toekomst nieuwe ziekten zouden aandienen, als er nieuwe eisen aan huisvesting gesteld worden, als er veranderingen komen in het management, als de vraag van de consument verandert door nieuwe kennis over voeding, als de levensstandaard verandert, als de mode zich wijzigt, als mensen andere kwaliteitseisen gaan stellen, als er tekorten aan grondstoffen ontstaan of als de export terugloopt.

Ten slotte zijn er voor conservering van oude rassen ook culturele en esthetische redenen. Oude dierrassen vormen net als oude gebouwen, een onderdeel van onze culturele erfenis.

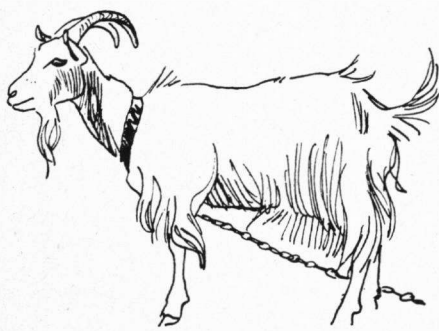
Persbericht 'Nieuws uit Wageningen' no. 9, 10 mei 1982.

Drents heideschaap (ram)

Veluwe bok en geit

'Huid en Haar' als geschenk!

Heeft u vrienden of vriendinnen die ook in de natuur, en in het bijzonder de zoogdieren zijn geïnteresseerd, maak hen dan eens abonnee van ons blad, door minimaal f 19,00 of f 52,50 voor drie jaar, over te maken op postgiro 2 707 408 ten name van mevrouw J.J.M. Ameling-Leemreijze te Didam met vermelding 'kado voor ... (naam en adres van diegene + postcode). Wij doen er dan een briefje bij dat zij dit presentje krijgen voor hun verjaardag/nieuwjaarsgeschenk/ of een andere reden.